

ELHEKETA: Aste huntako ellepidea.

1. Piarres zer zen?
2. Piarresek zer zuen?
3. Zertako grinatua zen Piarresen ama?

II

Ama Semeak

Ilhun-nabarrean, kectara¹ joanik, zeruari, hedokeri² beha eta beha eman zen Piarres. Mendacelik heldu, zirurikan³ iragaiten zitzaizkon lanho ilhunak, etxe-kaskoa herrestaka hunkitzen zutela. Kurlinka⁴ erlastu⁵ batzu inguruka sumatzen zituen, han, Olhasoko sorhoetan, dena marraka⁶ eta intzire. Eta hirri bat ethorri zitzaion Piarresi ezpainetarar, begiak argi argia egiten zitzaizkola. "Guarda gutti ikusiren diagu gaur, erreka horietan!..."

Etixerat buruz itzuli zenean, ama, hain maite zuen bere ama, hanxet zuen, athearen ondoan, hari begira hura ere:

-Zer bada, Piarres, hor gaindi behar othe zaitugu gau huntan 'no? Grinaz⁷ hilarazi nahi nauzu beraz, haurra?

-Hilarazi? Grinaz? Ez balinba!... Zertaz behar zira grinatu, ama? Behin oraino ez naukate Senpereko guardaño horiek beren aztaparetara bildurik?

-Ez bildurik? Hurren bildurik ez othe zaituzte izan, iragan egun batez?

-Bai, hala da, ama, bainan ene gerriko higatuxe⁸ bat u'zi diotet eskuetan, eta deus ez bertzerik. Aingira harrien artetik bezala,

iragan nitzaioite bi othe mustuken⁹ artetik. Eta uste dui, gibela-rakoan, othe adar horietatik batek zaflako eta sistako ona eman diozkan garaztar guardari.

-Bethi bardin izanen zaizkit beraz, Piarres? Bethi bardin axola gabea? Bainan, kontu emazu zure gerrikoa azkarragoa ez dadien gertha bertze aldi batez, eta orduan, abalkea diteke guretzat.

-Ahalkea? Eta zertako, ama? Baditeke kontrabandan ari diren guziak ez diren aberasten. Bainan bat ez dakit kontrabanda hortan rea galdurik. Egia edo gezurra, aditua ere dut. Eskual-herriko auzapez¹⁰ edo herriko gizon bat baino gehiago hautatu dela, kontrabandan ari zirela orok jakina gatik. Ez, ez ama, kontrabandixta ez da ohoin bat, hurbilik ere. Zaude deskantsu. Beren puskak edo kabalak¹¹ ongi pagaturik, nehoi makurrik ekarri gabe, beren irabazia ongi bereitzen¹² dute egundainoko kontrabandixtek.

-Zoazi eta errozute hori guarden aitzindarieri...

-Guarden aitzindarieri? Guk hazten ditugu eta guardak eta heien aitzindariak! Zer egin gabe? Bertze lan bati lotzea lukete, eta, segur, ama, lan hori ez lezaketela laborariena har edo kontrabandixtena! Deskantsu begozi beraz guardatto horiek. Gure beharra badute horiek, guk horiena baino gehiago, eta gobernio guziak horien beharretan izaiten ohi dire bethi, bozkatzek heldu diren guzian. Muthil hoberik ez dute gobernioiko gizonen...

III ADITZ IKASKUNTZA.

31. eziten zitzaizkola 32. othe zaituga
33. iragan nitzaioite 34. nahi nauzu.

31 IZAN. Régime indirect Ind. Imparfait

- Hek ziren = ils étaient
Hek (eus) zitzaizkiban = ils m'étaient
zitzaizkizun = ils vous étaient
zitzaizkiban = ils lui étaient
zitzaizkigun = ils nous étaient
zitzaizkizuen = ils vous étaient
zitzaizkien = ils leur étaient

32. UKAN - Conjugaison transitive à complément direct = Tu = vous.

- Indicatif = Présent.
Nik zaitut = je vous ai
Harek zaitu = il vous a
Guk zaitugu = nous vous avons
Heiek zaituzte = ils vous ont

Imparfait

- Nik zintudan = je vous avais
Harek zintuen = il vous avait
Guk zintugun = nous vous avions
Heiek zintuzten = ils vous avaient

33 IZAN - Régime Indirect

- Indic. Présent - Singulier
Ni naitz = je suis
Ni nitzaizu = je vous suis
nitzaio = je lui suis
nitzaizue = je vous suis
nitzaie (nitzaioite) = je leur suis